

ПО 16 Основи психологічного консультування

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, 5 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>бкред. ЄКТС / 180 годин лекції – 14 годин, семінарські – 14годин, самостійна робота – 152 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>ДКР, екзамен</i>
Розклад занять	<i>Лекції: Практичні заняття: https://roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>https://psy.kpi.ua/serbova/ Сербова Ольга Вікторівна. доцентка кафедри психології та педагогіки; кандидатка психологічних наук, доцентка.</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/NzIzMTMyOTU3NDYx?cjc=6wkvi66</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Одним із важливих напрямків діяльності практичного психолога є надання психологічної допомоги членам суспільства. Ефективність цієї роботи значною мірою залежить від особистості психолога, його професійних знань, рівня володіння навичками психологічного консультування.

Навчальна дисципліна «Основи психологічного консультування» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, яка поєднує механізм знань теоретичного і практичного характеру. Вивчення дисципліни передбачає знайомство з теорією, принципами та інструментами психологічного консультування, які необхідні для успішної роботи з клієнтами в різних соціальних і культурних контекстах.

Курс «Основи психологічного консультування» розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання, обов'язкові для того, щоб ефективно проводити консультативну роботу, розуміти потреби та проблеми клієнтів, застосовувати

адекватні психологічні методи та техніки, а також надавати підтримку в процесі вирішення складних життєвих ситуацій.

Навчальна дисципліна складається з лекційних та семінарських занять, в яких міститься достатня кількість прикладних матеріалів, прикладів (результатів досліджень, аналізу клінічних випадків), надається велика кількість практичних порад, що дозволяє поглибити знання здобувачів вищої освіти з психології шляхом їх залучення у психодіагностичні дослідження, оптимізувати практичну підготовку майбутніх психологів у процесі навчальних занять та самостійної роботи.

Предметом навчальної дисципліни є методологічні теоретичні та конкретні методичні принципи побудови процесу психологічного консультування, а також розвиток навичок практичної роботи з клієнтами в різних контекстах.

Метою навчальної дисципліни є забезпечення професійної компетентності психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення психологічного консультування; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку здобувачів вищої освіти,.

Завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань про психологічну допомогу та ознайомити їх з методиками та техніками психологічного консультування; сформувати уміння та відпрацювати навички проведення психологічного консультування; формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця та творчого відношення до професійної діяльності.

Під час опанування навчальної дисципліни здобувачі освіти дізнаються про зміст, мету, завдання, методи та етапи психологічного консультування; відпрацюють основні методики / техніки психологічного консультування та навички психолога-консультанта; опанують застосовування знань та навичок в практиці психологічного консультування. Розвиток соціальних навичок (soft-skills) у межах дисципліни актуалізується тим, що в процесі консультування клієнт і психолог вступають у певні міжособистісні стосунки, які позначаються на результатах консультативного процесу. Уміння психолога адекватно побудувати консультативний процес є важливою умовою організації роботи психолога. В результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають сформувати, вдосконалити такі soft skills: комунікативні навички; емоційний інтелект; стресостійкість; позитивне мислення; вміння керувати емоціями; вміння розв'язувати комплексні складні проблеми і задачі; володіти емпатією.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми метою дисципліни є *формування* у здобувачів вищої освіти:

загальних компетентностей:

- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- • здатності бути критичним і самокритичним (ЗК 5);
- • здатності приймати обґрунтовані рішення (ЗК 6);
- • здатності генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 7);
- навичок міжособистісної взаємодії (ЗК 8);
- • здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 12);
- здатності та готовності впроваджувати наукові основи та рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, засоби фізичного, психічного, психологічного і духовного розвитку особистості й самовдосконалення (ЗК 13);
- здатності до саморозвитку на основі рефлексії та саморегулювання (ЗК 14).

фахових компетентностей:

- здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- здатності до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). (ФК 3);
- здатності самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК 4);
- здатності самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження (ФК 6);
- здатності аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації (ФК 7);
- здатності організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни) (ФК 8);
- здатності здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту (ФК 9);
- здатності дотримуватися норм професійної етики (ФК 10);
-
- здатності до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ФК 11);
- здатності використовувати теоретичні знання для розробки, впровадження та використання нових методів психодіагностики, корекції, консультування (ФК 12);
- здатності поліпшувати психолого-педагогічний процес і відповідне соціальне середовище (ФК 14);
- здатності здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15).

програмні результати навчання:

- формувати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПРН 6);
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки (ПРН 7);
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) (ПРН 9);
- формувати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника (ПРН 10);
- складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни). (ПРН 11);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН 13);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН 13);
- вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та, за потреби, визначати зміст запиту до супервізії (ПРН 18);
- керувати процесами коригуючого впливу в ході психологічних консультацій (ПРН 21);
- координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності (ПРН 22).

Комунікація з викладачем є невід'ємною частиною освітнього процесу як під час навчальних занять, так і в межах консультацій, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується classroom.google.com., електронна пошта, загальні групи в соц. мережах.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна «Основи психологічного консультування» логічно пов'язана з такими дисциплінами, як «Вступ до спеціальності», «Загальна психологія з практикумом. Частина 1. Психічні процеси», «Загальна психологія з практикумом. Частина 2. Особистість у діяльності та спілкуванні», «Вікова та педагогічна психологія», «Основи психодіагностики», «Психологія особистості», «Диференційна психологія» тощо. Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисциплін професійної підготовки, таких як: «Основи психотерапії», «Організаційна психологія», Психологія сім'ї», «Кризова психологія» та інших, а також допоможе при проходженні всіх видів практики.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1. Сутність психологічного консультування	7	2		5
Тема 2. Культурні та соціальні аспекти в психологічному консультуванні	8			8
Тема 3. Процес консультування: принципи, моделі, основні етапи та методи	7	2		5
Тема 4. Встановлення первинного контакту: побудова довіри та аналіз запиту	8		2	6
Тема 5. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога консультанта	8	2		6
Тема 6. Техніки дослідження проблем клієнта	8		2	6
Тема 7. Професійні бар'єри в консультуванні: перенос, контрперенос і професійне вигорання	7	2		5
Тема 8. Сучасні підходи та інноваційні технології в психологічному консультуванні	7	2		5
Тема 9. Робота з емоціями та почуттями клієнта: виявлення, відображення, корекція	7		2	5
Тема 10. Специфіка та основні напрями сімейного консультування та консультування пар	7	2		5
Тема 11. Консультування батьків щодо виховання дітей	7		2	5

Тема 12. Спеціальні проблеми психологічного консультування	7			7
Тема 13. Робота з вразливими категоріями клієнтів: травма, кризові ситуації	7		2	5
Тема 14. Специфіка дистанційного консультування: онлайн, телефон, цифрова етика	7			7
Тема 15. Техніки консультативної роботи із особистісними кризами	7		2	5
Тема 16. Техніки роботи в партнерському та подружньому консультування	7		2	5
Тема 17. Технології короткострокового кризового консультування	7			7
Тема 18. Технології психоаналітичного консультування в роботі з пошуком та трансформацією сенсів життя.	7	2		5
ДКР	20			20
Підготовка до екзамену	30			30
Всього годин	180	14	14	152

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.2 Базова література

1. Вавринів О.С. Основи психологічного консультування: навч. посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 112 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049087.pdf>

2. Васківська, С. В., автор. П'ять вимірів психологічного консультування : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2020. 463 с. **Друковане видання з фонду бібліотеки КПІ** <https://discovery.kpi.ua/Record/000643507>

3. Магдисюк Л. І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20907>

4. Панок, В. Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування : навч. посіб. / за загальною редакцією В.Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2019. 383 с. https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6413/Panok_Chaplak_Andreeva.pdf?sequence=1&isAllowed=y **Друковане видання з фонду бібліотеки КПІ** <https://discovery.kpi.ua/Record/000602962>

5. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Коширець В. В. Психологічне консультування: зміст, прийоми, технології. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20907/1/opsykons.pdf>

4.2. Допоміжна література:

1. . Андросович, К. Психологічне консультування людей постраждалих внаслідок війни. *Перспективи та інновації науки*. 2023. (1 (19)). <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/3455/3473>

2. Антонова З. О., Петяк О.В., Хаєцька Н.В. Проблеми професійної етики в психологічному онлайн-консультуванні *Габітус*. 2022. Вип. 39. С. 54-58. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2022_39_11

3. Афанасьєва Н., Світлична Н., Шайда О. Психосемантичний аналіз уявлень психологів-практиків про місце психологічного консультування. *Psycholinguistics*. 2019. Vol. 26, Iss. 1. С. 37-50. http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2019_26_1_4

4. Березовська Л., Полегонький В. Робота з почуттям провини у психоаналітичному консул ьтуванні. *Вісник Національного університету оборони України*. 5(63). 2021. С. 12-19.
5. Бугайова Н. М., Бойко Н.А. Психологічні особливості онлайн-консультування сім'ї в сучасному світі. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи*. 2024. № 3(1). С. 37-46. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp 2024_3\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp 2024_3(1)_5)
6. Головська І. Г., Бажанова Л.В. Особливості впливу на емоційну сферу людини у психологічному консул ьтуванні *Габітус*. 2022. Вип. 42. С. 119-123. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2022_42_22
7. Гурковський Д. Процедури і техніки психологічного консул ьтування. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки*. 2023. Вип. 18. С. 21-28. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlups_2023_18_5
8. Дучимінська Т. І. Специфіка психологічного консул ьтування міжособистісних взаємин. *Психологічні студії*. 2022. № 2. С. 33–39.Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psst_2022_2_8
9. Збродько Т. І. Чи залежать етичні уявлення психологів-консультантів від здатності до розпізнавання етичних дилем? *Габітус*. 2023. Вип. 47. С. 176-182. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2023_47_33
10. Ерфорд Б. 45 основних технік психологічного консул ьтування. Вид-во: Науковий світ. 2024. 590 с.
11. Етичний кодекс психологів-консультантів. Асоціація психологічного консул ьтування та травматерапії. Київ, 2020. <https://www.psycounseling.org/ethics>
12. Журавльова О. Особливості концептуалізації випадку у межах психоаналітичного напрямку. *Психологічні перспективи*, Вип. 39, 2022, 112-123.
13. Каліщук С. М. Психотехніки кризового консул ьтування: моделі, алгоритми, вправи, приклади: навч. посібн. Київ: МайстерКниг, 2023. 368 с. [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47783/3/Kalishchuk_S_NP_FPSRSO%20\(1\).pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47783/3/Kalishchuk_S_NP_FPSRSO%20(1).pdf)
14. Каліщук С. М. Базиси реалістичного співвіднесення психолога-консультанта із світом в умовах війни. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2022. Т. 33(72), № 2. С. 79-86. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntnvusp_2022_33\(72\)_2_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntnvusp_2022_33(72)_2_15)
15. Калмиков Г. В. Про співвідношення психотерапії, психологічного консул ьтування і психолінгвістики: проблеми та дискусії. *Проблеми сучасної психології*. 2021. № 1. С. 28-35. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspz_2021_1_5
16. Ковальова І. Б. Основи психологічної допомоги : конспект лекцій. Нац. техн. ун-т "Харківський політехнічний інститут". Харків : ФОП Іванченко І. С., 2024. 114 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/78664>
17. Кресан О. Д. Психологічне консул ьтування осіб, що постраждали від війни (гуманістичний напрямок). *Людина та її реальність*. Збірник матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 листопада 2021 р., м. Ніжин) за ред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. С. 68-73. <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3002>
18. Кучманич, І. М., Опанасенко, Л. А. «Психологічна платформа модерації» як дієва технологія групового консул ьтування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. (1), 94-98. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.1.18>
19. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консул ьтування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.
20. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П., Замелюк М. І. Технології казкотерапії у практиці психологічного консул ьтування дітей та дорослих : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 216 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24261>

21. Мельничук О.Б. Основи психоконсультування та психокорекції. Київ: Вид-во Каравела. 2019. 390 с.
22. Мушкевич, М. Моделі психологічного консультування та психотерапії сім'ї. *Психологічні перспективи* 2022. (40), 121–135. <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-40-mush>
23. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон. 2019. 134 с.
24. Петяк, О., Оксютрович, М. Особливості експертного психологічного консультування в освітніх закладах. *Psychology Travelogs*, 2023. (1), 36-45. <https://www.academia.edu/download/104612598/56.pdf>
25. Сербова О. Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушеннями психофізичного розвитку : навчальний посібник. Київ: Талком, 2018. 274 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66819>
26. Сербова О.В., Саєнко С.В. Порадник для родичів та близьких невиліковних хворих «Заглянь у себе – черпни там силу!»: методичний посібник. Бердянськ. 2021. 19 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66818>
27. Ткач Р. М., Сербова О. В., Сингаївська І. В. та ін. Юнгіанське консультування: кол. моногр. За ред. Ткач Р. М. Київ: Талком, 2021. 220 с.
28. Ткач Р. Поранений і Целитель : навч-метод. посібн., [передмова Ольги Сербової]. Київ: Талком, 2023. 156 с.
29. Ткач Р. Подружнє консультування : навч-метод. посібн., [передмова Ольги Сербової]. Київ: Талком, 2023. 134 с.
30. Федько С.Л. Культуродоцільність психологічної допомоги: клінічні підстави. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №1(19). С. 503-514. 35.
31. Федько С.Л. Культуродоцільний підхід у психологічному консультуванні: генезис феномену. *Актуальні проблеми психології*: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. 2020. Вип. 5. С. 268-280. 36.
32. Фройд З. Психологія сексуальності. Пер. укр. Є. В. Тарнавського. Харків : Фоліо, 2020. 155 с.
33. Фурс, О. Й. Техніки психологічного консультування та їх використання у роботі із здобувачами закладів професійної освіти в умовах воєнного стану. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2023. 29(2-3), 133-138. <https://lib.iitta.gov.ua/736956/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%A4%D1%83%D1%80%D1%81.pdf>
34. Хоружий С.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О., Олійник В.О., Сириця М.В. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей : навч.-метод. посіб. Київ: ТОВ «7БЦ», 2023. 90 с. <https://bit.ly/4hrRLb3>
35. Цільмак О. М. Технології психологічного консультування : підручник. Одеса : Астропринт, 2023. -212 с. <https://hdl.handle.net/11300/28114>
36. Цільмак О. М. Еталонний психологічний профіль комунікативних професійно важливих якостей психолога-консультанта. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки*. 2021. Вип. 1. С. 53-59. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkh_p_2021_1_9
37. Цільмак О. М. Технологія застосування у процесі психологічного консультування методу Ч. Черчмена та Р. Акоффа «Дерево цілей». *Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 черв. 2022 р.) Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. С. 260-265. <https://hdl.handle.net/11300/18521>
38. Яблонська Т. М., Булатевич Н.М. Етичні виміри діяльності психолога в практиці психологічного консультування. *Психологічний часопис*. 2018. № 5. С. 237-251. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psch_2018_5_17

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	Тема 1. Сутність психологічного консультування Види психологічної допомоги. Психологічне консультування як вид психологічної допомоги. Предмет і задачі психологічного консультування. Особливості консультування, що відрізняють його від інших видів професійної допомоги. Індивідуальне консультування як вид діяльності Основні компоненти процесу психологічного консультування. Філософія консультування. Теоретичні засади консультування. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі. Моделі консультативної допомоги. Особистість консультанта як інструмент впливу. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Яка основна мета психологічного консультування? Як вона може змінюватися залежно від конкретного клієнта? 2. Які ключові завдання вирішуються в процесі консультування? 3. Що таке інтегративне консультування? Як воно поєднує різні підходи? 4. Розкрийте специфіку індивідуального консультування порівняно і іншими видами практичної психологічної допомоги. 5. Чому індивідуальне консультування можна виділити в окремий вид психологічної допомоги ? 6. Назвіть основні цілі й завдання консультативною впливу. 7. В чому сутність емпатичного ставлення до клієнта? 8. Що таке професійна позиція психолога? 9. Які причини змушують людину звертатися за психологічною допомогою? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
2	Тема 3. Процес консультування: принципи, моделі, основні етапи та методи Огляд основних принципів психологічного консультування: принцип активності особистості; принцип діалогічності; принцип безумовного прийняття; принцип відповідальності; принцип технічності психологічної допомоги, тобто трактування психологічної проблематики як психотехнічної за предметом і методом; принцип системності; принцип позитивного переосмислення, принцип компетентності. Моделі процесу консультування. Структура та хронотоп консультації. Етапи психологічного консультування: 1) підготовка, встановлення контакту, визначення проблеми (монолог). формування робочого альянсу (важливість встановлення довірливих стосунків між консультантом і клієнтом; формування цілей, розробка стратегії) 2) проведення консультативних сесій (вибір і реалізація методів консультування; обґрунтування вибору методів роботи, враховуючи індивідуальні особливості клієнта); виявлення альтернатив рішення; планування, діяльність; 3) оцінка прогресу, завершення консультування. Часове структурування у консультуванні. Розподіл часу консультативної

	зустрічі. Організаційні та матеріальні питання консультативної роботи. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Як принципи конфіденційності та добровільності впливають на ефективність консультування? 2. Які існують моделі процесу консультування, і в чому полягає їхня відмінність? 3. Які ключові етапи входять до процесу психологічного консультування? 4. Чому важливо дотримуватися послідовності етапів консультування? 5. Як можна оцінити ефективність кожного етапу консультування? 6. Які методи можуть бути корисні на етапі встановлення контакту з клієнтом? 7. Як правильно завершити процес консультування та забезпечити успішне перенесення знань і навичок у повсякденне життя клієнта? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
3	Тема 5. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога консультанта Визначення та сутність консультативної бесіди. Роль бесіди в процесі психологічного консультування. Важливість консультативної бесіди для психолога-консультанта. Як бесіда допомагає в розумінні потреб і проблем клієнта. Мовлення як інструмент психотерапевтичної допомоги. Поняття про метамодель комунікації. Відновлення пропусків та заповнення прогалин у мовленні. Визначення обмежень суб'єктивного простору клієнта. Семантично помилкові формулювання. Мова тілесного симптому. Активізація несвідомих процесів. Створення метафоричної реальності. Особистість консультанта як інструмент впливу. Направлення бесіди: Критерії ефективності консультативної бесіди. Оцінка прогресу клієнта. Методи для оцінки змін у стані клієнта після бесіди. Методи самоаналізу: Практична частина: Аналіз реальних або вигаданих випадків консультативних бесід. Тренування навичок ведення бесіди в умовах, наближених до реальних. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Як правильно давати конструктивний зворотний зв'язок? 2. Як ці техніки допомагають уточнювати інформацію і підтримувати бесіду? 3. Як направляти бесіду для досягнення цілей консультування? 4. Як визначити, чи була бесіда успішною? 5. Як консультант може оцінити і покращити свої навички ведення бесіди? 6. Як рівень розвитку клієнта визначає вибір стилю консультативного інтерв'ю? 7. Які психологічні прийоми варто використовувати в роботі з людьми, схильними до психосоматичних розладів? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
4	Тема 7. Професійні бар'єри в консультуванні: перенос, контрперенос і професійне вигорання Визначення поняття «перенос»: сутність, механізми та значення у психологічному консультуванні. Як виникає перенос у процесі взаємодії клієнта з консультантом. Різновиди переносу та їх вплив на консультування. Визначення поняття «контрперенос»: механізми виникнення, роль у процесі

	консультування. Вплив контрпереносу на роботу консультанта та на консультативний процес загалом. Методи виявлення та усвідомлення переносу та контрпереносу у консультативній практиці. Техніки роботи з переносом та контрпереносом: як уникати негативних наслідків та використовувати ці феномени для поглиблення розуміння клієнта. Значення самосвідомості та супервізії для контролю контрпереносу у психолога-консультанта. Неконгруентність та робота з нею Конфронтація Робота з опором та переносом. Причини і наслідки професійного вигорання. Роль несвідомих процесів в причинах вигорання, формуванні бар'єрів в процесі консультування. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Що таке перенос, і як він проявляється у взаємодії клієнта з консультантом? 2. Які існують види переносу, і як вони можуть впливати на процес консультування? 3. Що таке контрперенос, і як він може впливати на роботу консультанта? 4. Як психолог-консультант може виявляти та контролювати перенос і контрперенос у своїй практиці? 5. Які техніки допомагають мінімізувати негативний вплив переносу та контрпереносу? 6. Яку роль в саморегуляції особистості відіграють несвідомі процеси психіки? 7. Які характеристики функціонування несвідомого потрібно брати до уваги у консультативній роботі? 3 8. Що таке комплекс та які умови його коригування? 9. Які наслідки має ігнорування несвідомої сфери в житті людини? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
5	Тема 8. Сучасні підходи та інноваційні технології в психологічному консультуванні Еволюція методів консультування. Основні тенденції та нові запити клієнтів. Основи когнітивно-поведінкового підходу (КПТ). Сучасні напрямки КПТ: схема-терапія, діалектична поведінкова терапія, когнітивно-поведінковий коучинг. Основні принципи позитивної психології та їх застосування в консультуванні. Консультування, орієнтоване на ресурси, постановку цілей та короткострокове консультування. Екзистенційний підхід у сучасному консультуванні. Відмінності екзистенційної терапії від інших підходів. Використання екзистенційного підходу для роботи з кризами та сенсом життя. Гуманістичний підхід та робота з саморозкриттям. Сучасні методи розвитку саморозкриття у клієнтів. Основи емоційно-фокусованої терапії (ЕФТ). Психодинамічний підхід і роботі з несвідомим. Еволюція психодинамічного підходу у сучасному консультуванні. Використання тілесно-орієнтованих практик у консультуванні. Робота з психосоматичними проблемами, методи заземлення та тілесної обізнаності. Завдання на СРС: 1. Порівняйте класичний КПТ з його сучасними напрямками, такими як діалектична поведінкова терапія. 2. Ознайомтеся з концепцією екзистенційного консультування. 3. Дослідіть основи позитивного консультування та коучингу. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
6	Тема 10. Специфіка та основні напрями сімейного консультування та

	консультування пар Визначення сімейного консультування. Основні цілі та завдання сімейного консультування. Роль сімейного консультанта. Особливості сімейного консультування. Динаміка сімейних відносин і як вона впливає на процес консультування. Сімейні ролі і функції: як розуміння цих аспектів допомагає в роботі консультанта. Техніки і стратегії сімейного консультування: системний підхід, терапія комунікацій, генограми. Моделі сімейного консультування: модель структурної сімейної терапії; модель стратегічної сімейної терапії; модель психоаналітичної сімейної терапії. Методи і техніки: використання генограми для візуалізації сімейних структур, розробка і реалізація плану дій для покращення сімейних відносин, методики для покращення комунікації в сім'ї. Етичні питання у сімейному консультуванні: конфіденційність, нейтральність. Роль консультанта в конфліктних ситуаціях. Завдання на СРС I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Що таке сімейне консультування і які його основні цілі? 2. Які особливості сімейного консультування відрізняють його від індивідуального консультування? 3. Які моделі сімейного консультування існують і як вони застосовуються на практиці? 4. Які техніки і стратегії використовуються для вирішення сімейних конфліктів? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі: - Аналіз сучасних підходів та методик у сімейному консультуванні. - Огляд літератури з конкретних моделей сімейної терапії. - Розгляд практичних кейсів і успішних прикладів сімейного консультування
7	Тема 18. Технології психоаналітичного консультування в роботі з пошуком та трансформацією сенсів життя. Терапевтична метафора. Серійне малювання. Метод активної уяви. Метод ампліфікації. Метод словесних асоціацій. Завдання на СРС I. Опрацювання технік. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять: система семінарських (практичних) дає можливість вирішення таких основних завдань:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- володіння здобувачами вищої освіти методами психодіагностики;
- ознайомлення і практичне оволодіння навиками застосування та інтерпретації результатів;
- виховання у здобувачів логічного мислення і творчого підходу до вивчення психічних явищ;
- формування психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах на основі моделювання впливу стрес-факторів;
- здатність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій для психологічного дослідження;
- здатність аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки та

- рекомендації;
- здатність презентувати результати власних досліджень усно і письмово, за допомогою мультимедійних засобів;
- здатність бути критичним і самокритичним.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	Тема 4. Встановлення первинного контакту: побудова довіри та аналіз запиту Питання на розгляд: 1. Які основні принципи побудови довіри на початковому етапі консультування? Які бар'єри можуть перешкоджати цьому процесу? 2. Обговоріть ефективні техніки встановлення контакту з клієнтом під час першої зустрічі. Які з них ви вважаєте найбільш доцільними, і чому? 3. Чому важливо правильно зрозуміти запит клієнта вже на початковому етапі консультування? Як це впливає на подальшу роботу? 4. Які методи допомагають консультанту уникнути оцінювального ставлення до клієнта та його запиту? 5. Розгляньте ситуацію: клієнт не може чітко сформулювати свій запит. Як повинен діяти консультант у такій ситуації? 6. Яким чином невербальні сигнали під час першої зустрічі можуть впливати на побудову довіри між консультантом і клієнтом? Наведіть приклади. 7. Як правильно сформулювати відкриті питання для уточнення запиту клієнта? Наведіть приклади питань, які допоможуть глибше зрозуміти потреби клієнта. 8. Що означає «активне слухання» у консультуванні? Які техніки активного слухання можна використовувати на етапі первинного контакту? 9. Які сигнали клієнта можуть вказувати на небажання встановлювати контакт або ділитися інформацією? Як з такими сигналами варто працювати? 10. Обговоріть, чому важливо з самого початку встановити професійні межі у взаємодії з клієнтом. Як це допомагає уникнути етичних проблем надалі? Завдання на СРС: 1. Дослідить фактори, які впливають на побудову довіри між консультантом і клієнтом під час першої зустрічі. Як ці фактори варіюються залежно від типу клієнта? 2. Проаналізуйте основні техніки активного слухання та їхню роль у встановленні первинного контакту. Які техніки ви вважаєте найбільш ефективними для покращення взаємодії з клієнтом? 3. Підготуйте приклади відкритих та уточнювальних питань, які можуть допомогти консультанту глибше зрозуміти запит клієнта під час першої зустрічі. Обґрунтуйте свій вибір. 4. Опишіть процес первинної оцінки запиту клієнта. Які аспекти слід враховувати під час аналізу запиту для визначення подальшого напрямку консультування?
2	Тема 6. Техніки дослідження проблем клієнта Питання на розгляд: 1. Метод раннього спогаду. 2. Історія життя. 3. Яким чином психологічна інформація виконує психотерапевтичну функцію в консультативній практиці? 4. Чому в консультативному процесі так важливо допомогти клієнту визначити пріоритети? Як цього можна досягти? 2.

	5. Як виникає вторинна вигода? Яким чином її можна визначити? 3. 6. Що таке екологічна перевірка? Як вона проводиться? Практичні завдання 1. Аналіз відеозапису консультації, виявлення помилок консультанта, технік, що впливають на напругу клієнта 2. Вправи на постановку питань, віддзеркалення почуттів, прояснення проблемної ситуації 3. Вправи на розвиток навичок інтерпретації невербальної поведінки Завдання на СРС: 1. Діагностика в психологічному консультуванні ▪ 2. Методи експрес-діагностики ▪ 3. Особистісна типологія пацієнтів/клієнтів
3	Тема 9. Робота з емоціями та почуттями клієнта: виявлення, відображення, корекція 1. Питання на розгляд: 2. Що таке емоційна компетентність, і яку роль вона відіграє в роботі з клієнтом? 3. (визначте емоційні компетенції, необхідні для роботи з клієнтом, та їх вплив на результативність роботи). 4. Які методи використовуються для виявлення емоцій клієнта під час консультації? (Обговоріть вербальні та невербальні способи ідентифікації емоційних станів). 5. Як правильно відображати емоції клієнта та навіщо це потрібно? (Розгляньте техніки парафразування та відображення емоцій, а також їх значення для підтримання комунікативного зв'язку). 6. Розгляньте межі втручання в емоційний стан клієнта та значення конфіденційності. 7. Як відрізнити емоції від почуттів під час роботи з клієнтом? 8. Які методи та техніки дозволяють виявити справжні почуття клієнта, що можуть ховатися за емоціями? 9. Як правильно відображати та вербалізувати почуття клієнта, щоб він відчував підтримку та розуміння? 10. Розгляньте підходи до підкріплення довготривалих переживань і забезпечення відчуття безпеки для обговорення особистих почуттів. 11. Висвітліть прийоми роботи з травматичними спогадами, негативними самооцінками та методи, що допомагають прийти до усвідомлення позитивних життєвих змін. 12. Як уникати проєкцій та зберігати нейтральність при роботі з почуттями клієнта? Практичні вправи: Вправа «Відображення емоцій»: у парах здобувачі практикують техніку відображення, відповідаючи один одному словами, що відображають емоційний стан співрозмовника. Рольова гра «Виявлення прихованих емоцій»: здобувачам дається завдання знайти і відобразити емоції клієнта, який приховує свої справжні почуття. Моделювання ситуацій корекції: здобувачі в групах опрацьовують сценарії, де необхідно коригувати реакцію клієнта на стресову ситуацію за допомогою м'яких технік. Вправа «Проекція»: моделювання ситуацій, де здобувачі мають виявляти та уникати власних проєкцій, щоб ефективніше відображати справжні почуття клієнта. Завдання на СРС:

	1. Яку роль в консультуванні відіграє навіювання? Чому люди, переживаючи психологічні негаразди, піддаються навіюванню краще, ніж звичайно? 2. За яких умов використання навіювання в консультативному процесі буде конструктивним? 3. Порівняйте точки зору К.Юнга і Р.Мея на навіювання в психотерапевтичному процесі.
4	Тема 11. Консультування батьків щодо виховання дітей Питання на розгляд: 1. Техніки покращення комунікації між батьками та дітьми. 2. Методи для ефективного управління поведінкою дітей. 3. Розробка індивідуальних планів виховання на основі потреб і особливостей дитини. 4. Як різні стилі виховання впливають на розвиток дитини. 5. Рекомендації для батьків щодо вибору ефективних стилів виховання. 6. Рекомендації для поліпшення функціонування сімейної системи з метою кращого виховання. 7. Роль психолога у підтримці батьків: навчання, коучинг, підтримка. Практичні завдання 1. Аналіз реальних або вигаданих випадків консультування з питань виховання. 2. Розбір конкретних ситуацій, що стосуються виховання дітей у сім'ї, з аналізом проблем і можливих стратегій їх вирішення. Завдання на СРС: 1. Написання короткого реферату про одну з технік або методів консультування з питань виховання дітей, включаючи практичні рекомендації для її застосування. Аналіз сімейної ситуації та розробка плану дій для поліпшення виховання дітей у цій сім'ї.
5	Тема 13. Робота з вразливими категоріями клієнтів: травма, кризові ситуації Питання на розгляд: 1. Аналіз сучасних підходів до кризового консультування та роботи з особливими категоріями клієнтів. 2. Зміст психологічної допомоги у випадку тяжкої невиліковної хвороби. 3. Які умови повинен забезпечити консультант для консультації клієнтів у кризових станах? 4. Що є небажаним у консультативному спілкуванні з клієнтом у кризовому стані? 5. Визначте зміст психологічної допомоги у випадку тяжкої невиліковної хвороби. 6. Який зміст психологічної допомоги у випадку переживання втрати близької людини? . 7. Які завдання консультанта у випадку ситуації патологічної скорботи? Завдання на СРС: 1. Зміст психологічної допомоги у випадку переживання втрати близької людини. Опис процесу скорботи в консультуванні (модель Кублер-Росс). Типи патологічної скорботи. Завдання консультанта. 2. Стадії розлучення в структурі консультативного процесу (модель Кублер-Росс). Завдання консультанта. Практичні поради психологу-консультанту
6	Тема 15. Техніки консультативної роботи із особистісними кризами Практичні завдання Опрацювати техніки в міні-групах (на вибір):: 1. Модель «викликів» світу. 2. Техніки стабілізації емоційних станів у разі посилених емоційних реагувань.

	3. Техніки опанування кризами професійного становлення. Завдання на СРС: Рефлексія роботи з техніками.
7	Тема 16. Техніки роботи в партнерському та подружньому консультування Практичні завдання Опрацювати техніки в міні-групах (на вибір):: 1. Техніки узгодження партнерами психологічних «портретів» та уявлень про соціальні ролі чоловіка і жінки. 2. Техніки вирішення проблем: кохання і проєкції, злиття й любовний трикутника, ідеалізації та знецінення. 3. Техніка «Соціальний атом: аналіз та корекція особистих кордонів. Техніка «Спогади подружжя про їхню першу зустріч» і меж пари». 4. Техніка-тест «Сімейний міф» Завдання на СРС: Рефлексія роботи з техніками.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» включає:

- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- проведення досліджень за методиками з якими знайомилися на практичних заняттях.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань для самостійного вивчення
1	Тема 2. Культурні та соціальні аспекти в психологічному консультуванні Вплив культурного та соціального контексту на психологічне консультування. Мультикультуральне консультування та робота з різними соціальними групами. Адаптація методів консультування з урахуванням культурних та соціальних відмінностей. Роль культурних цінностей, вірувань та соціальних норм у формуванні запиту клієнта. Специфіка роботи з клієнтами з різних соціальних груп, етнічних спільнот та релігійних переконань. Підходи до подолання бар'єрів у консультуванні, зумовлених культурним и особливостями. I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Проаналізуйте основні виклики, з якими може стикнутися психолог при консультуванні клієнтів різного етнічного або релігійного походження. 2. Ознайомтеся з концепцією «культурної компетентності» у психологічному консультуванні. Які методи розвитку культурної компетентності ви можете запропонувати для консультантів?
2	Тема 12. Спеціальні проблеми психологічного консультування Спеціальні проблеми в психологічному консультуванні. Основні категорії спеціальних проблем: складні клієнти, складні клієнтські випадки.

	Особливості психологічного консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів. Робота з літніми людьми: врахування вікових змін, потреб і викликів. Консультування осіб з психологічними розладами: депресія, тривожні розлади, психотичні стани. Специфіка консультативної роботи психолога із клієнтами, які переживають провину. Особливості консультативної роботи клієнтів із психосоматичними розладами. Консультування батьків дітей з особливими потребами. I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Як консультування дітей і підлітків відрізняється від роботи з дорослими? Які методи та техніки є ефективними? 2. Які етичні та юридичні питання можуть виникнути в процесі психологічного консультування? Як їх правильно вирішувати? 3. Які стратегії допомагають забезпечити ефективну роботу з клієнтами з різних середовищ? 4. Поясніть, чим різняться між собою люди з високим та низьким рівнем домагань.
3	Тема 14. Специфіка дистанційного консультування: онлайн, телефон, цифрова етика Як адаптувати підходи і техніки консультування до роботи он-лайн та по телефону. Визначення та особливості телефонного консультування. Особливості процесу телефонної розмови. Етапи та техніки телефонного консультування. «Телефон довіри» Прийоми та методи психологічного консультування на «Телефоні довіри». Етика та конфіденційність в телефонному консультуванні. Як забезпечити конфіденційність розмови. Як психолог може зберігати свою професійну ефективність без фізичної присутності. I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Що відрізняє телефонне консультування від особистого? Які основні переваги і недоліки кожного з цих форматів? 2. Які психологічні аспекти слід враховувати при телефонному консультуванні, і як відсутність невербальної комунікації впливає на процес? 3. Які техніки активного слухання є найбільш ефективними в телефонному консультуванні? Як підтвердження і перефразування допомагають у цьому процесі? 4. Як забезпечити конфіденційність і етичність у телефонному консультуванні?
4	Тема 17. Технології короткострокового кризового консультування Правила гострої інтервенції у гострих кризових станах. Віднаходження смислів у гострих кризових станах. Стратегії і процедури короткострокового кризового консультування. Психотехнологія вивільнення ресурсів особистості.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 74 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;
- підготовку до екзамену – 30 год.

Загалом – 108 год.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах та вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач вищої освіти, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі. Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням Бажано, щоб на семінарському занятті здобувач вищої освіти використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни.

На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни.

При викладанні курсу «Основи психологічного консультування» передбачено поєднання таких **форм і методів навчання**, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації; пояснювально-ілюстративні, інтерактивні методи. Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, презентації доповідей. Програмою курсу передбачено форми роботи: виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації; виступ-інформування за темами семінарських занять; семінар з індивідуальною та груповою роботою. На семінарських заняттях застосовуються **методи і форми роботи**: робота парами, тріадами, круглий стіл, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань (розгляд кейсів, фільманаліз, обговорення).

Готуючись до семінарських занять, здобувач вищої освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття.

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти: опрацювання лекційного матеріалу та робота з додатковою літературою. Підготовка до семінарських занять:

самостійне опрацювання додаткової літератури до тем лекційного курсу; самостійне опрацювання питань для підготовки до занять (самоконтроль засвоєння змісту лекційного курсу; пошук додаткових джерел інформації по темі практичного заняття (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) в бібліотеках та в електронному вигляді (в мережі INTERNET).

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, експресконтроль на практичних заняттях, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, участь у вирішенні практичних завдань. Відповіді здобувача освіти повинні свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату, тобто відповідати вимогам доброчесності.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПП ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПП ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПП ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, виконання завдань](#)

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних навчальних планів згідно графіка навчального процесу.

Семестровий контроль: [екзамен](#).

PCO з дисципліни **Основи психологічного консультування**, семестровий контроль з якої передбачений у вигляді екзамену, розроблено за типом PCO-2 і складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
 - 1) робота на семінарських (практичних) заняттях;
 - 2) виконання домашньої контрольної роботи;
- екзаменаційної

Оцінювання та контрольні заходи

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться на основі рейтингової системи відповідно ПОЛОЖЕННЯ про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського

https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2022.pdf

За встановленими в РСО критеріями та результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. <https://osvita.kpi.ua/node/32>

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання з дисципліни **Основи психологічного консультування** представлені у **Додатку 1**.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувач освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

Вивчення курсу «**Основи психологічного консультування**» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти системи психологічних знань, основних понять за темами, ознайомлення з навчально-методичними матеріалами.

Головною метою лекцій є мотивація і організація роботи здобувачів вищої освіти з навчальним матеріалом у міжсесійний період. Лекції проводяться із використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії).

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, ознайомитись зі змістом матеріалу підручника. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Підготовка ДКР та підготовка до екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з дисципліни у цілому.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к. психол.н., доцентом Сербовою Ольгою Вікторівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 10 від 10.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024.)

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

РСО з дисципліни **Основи психологічного консультування**, семестровий контроль з якої передбачений у вигляді екзамену, розроблено за типом РСО-2 і складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
 - 1) робота на семінарських (практичних) заняттях;
 - 2) написання домашньої контрольної роботи;
- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.
 - 3) складання екзамену (усно).

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 35

кількість балів на 1 занятті – 5

Активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слушними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії; участь у вирішенні практичних завдань (розгляд кейсів, диспут, робота парами, тріадами, ситуаційні задачі; групові дискусії, фільманаліз, обговорення). Відповіді здобувача освіти повинні свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату, тобто відповідати вимогам доброчесності. Повне розкриття практикоорієнтованого питання в одноосібній розгорнутій доповіді, аргументовано, логічно викладений матеріал, висловлення власної позиції до вирішення проблеми або завдання психологічного консультування з відповідним обґрунтуванням. Відповіді здобувача освіти повинні свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату, тобто відповідати вимогам доброчесності.	5
Активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді, ознаки повторюваності і чи при обґрунтуванні при вирішенні практичних завдань. Розкриття практикоорієнтованого питання, надання правильного вирішення завдання з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	4-3
Розкриття практикоорієнтованого питання з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування або ознаками несамостійності виконання. Або відсутність доповіді ухиляння від участі у семінарському занятті	2-0

2. Виконання домашньої контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 15):

Домашня контрольна робота включає 3 питання, що є елементами кожного теоретичного розділу навчальної дисципліни. Виконання ДКР полягає в розгорнутій письмовій відповіді на кожне з 3 питань певного варіанту. Варіант ДКР надається викладачем на лекційному занятті або визначається рандомно.

Відповідь на кожне питання викладається у вигляді есе – письмової роботи, що виражає індивідуальне міркування та думку автора з конкретного питання психології здоров'я. Здобувачі освіти мають право самостійно сформулювати тему есе. У процесі написання есе важливо продемонструвати:

- вміння осмислити конкретну проблему та сформулювати певну позицію щодо неї;
- вміння самостійно проводити пошук літератури з певної тематики (у тому числі й іноземними мовами);
- вміння проаналізувати конкретну ситуацію на підставі прочитаного матеріалу щодо певної проблеми;
- вміння аргументовано викласти свою позицію щодо певного питання;
- вміння правильно оформлювати цитати та посилання на літературу.

Обсяг есе з кожного питання 3-5 сторінок, титульний лист та список літератури. Під час написання есе здобувач освіти може:

- 1) проаналізувати конкретний ситуацію, випадок; запропонувати варіанти її вирішення;
- 2) проаналізувати проблему, яка не має очевидної відповіді та запропонувати свій варіант її вирішення;
- 3) зробити критичний аналіз будь-якого значимого розуміння певної теми. Есе не має жорстко заданої структури, оскільки вона залежить від специфіки конкретної теми. У загальному вигляді есе може мати таку структуру:

1. Титульний лист
2. Вступ.
3. Основна частина.
4. Висновки.
5. Список літератури.

Критеріями оцінки есе є:

- відповідність змісту тексту обраній темі;
- наявність чіткої та логічної структури тексту;
- наявність в есе авторської позиції з проблематики яка ним аналізується;
- обґрунтованість, аргументованість, доказовість висловлюваних положень та висновків автора;
- відсутність орфографічних, пунктуаційних, стилістичних та фактичних помилок;
- відповідність оформлення роботи вимогам, що висуваються.
- здача есе у встановлений термін.

Кожне питання ДКР оцінюється в 5 балів, таким чином максимальна оцінка за виконання ДКР складає 15 балів.

Критерії оцінювання кожного питання ДКР:

Аргументоване есе, у якому здобувач освіти показав здатність мислити самостійно, логічно, послідовно, об'єктивно. Виконано творчо, представляє інтерес. Відображено думку автора та його навик мислити критично. Обсяг викладу – не менше 7 сторінок. Подано у встановлені терміни.	5
---	---

Аргументоване есе - логічне, послідовне, об'єктивне та повне розкриття заданої теми. Виконано творчо, становить інтерес. Відображено думку автора. Але є деякі недоліки (стилістичні, орфографічні помилки, недостатній обсяг). Обсяг викладу – не менше 5 сторінок. Подано у встановлені терміни.	3-4
Есе, у якому здобувач освіти продемонстрував поверхневі знання щодо теми есе, або висловив чиєюсь позицію шляхом простого опису. Виклад не містить критичного аналізу, підтвердження або спростування позиції, яка описується або власна думка автора есе відсутня. Є недоліки (стилістичні, орфографічні помилки, недостатній обсяг). Обсяг викладу – не менше 5 сторінок. Порушено термін здачі роботи. Або відсутність відповіді	0-2

Приклад варіанту ДКР:

Варіант 1

1. Розкрийте зміст такого поняття як «психологічний запит»..
2. Охарактеризуйте процедури та техніки другого етапу консультування «Збір інформації».
3. Проаналізуйте основні способи міжособистісного тиску в процесі консультативної взаємодії.

Заохочувальні бали – максимум 10б (не входять до основної шкали PCO) нараховуються за рішенням протоколу засідання кафедри.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів стартової складової:

$$RC = 35 + 15 = 50 \text{ балів}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від R, а саме:

$$RE = 50 \text{ балів}$$

Таким чином рейтингова шкала навчальної дисципліни складає **R = RC + RE = 100 балів.**

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг (Rc) не менше 60% від RC.

3. Складання екзамену: екзамен проводиться в усній формі.

Екзаменаційний білет складається з двох питань (теоретичного і практичного) за тематичними розділами курсу. Ваговий бал кожного питання – 25.

Критерії екзаменаційного оцінювання:

Теоретичне питання розкрито повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу, висловлення власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні. При розкритті практичного питання застосовано системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані. Відповідь повна, чітка, викладена в логічній послідовності, що свідчить про глибоке розуміння суті питання; уміння робити практичні висновки, рекомендації.	22-25
Відповідь на теоретичне питання свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти з матеріалом лекцій та підручника; наявні певні неточності у відповіді або відповідь неповна	19-21

та/або порушено послідовність викладання матеріалу. Практичне питання розкрито, але наявні труднощі застосування знань при наведенні прикладів та вирішенні завдань практичного питання.	
Достатньо поверхова відповідь на теоретичне питання; наявність суттєвих помилок при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові (уточнюючі) запитання відповідь не по суті або з великою кількістю помилок, але намагання висловити власне розуміння суті поставленого питання; відтворення менш половини начального матеріалу з питань. При виконанні практичного завдання здобувач освіти без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Або	15 – 18
Теоретичне запитання розкрито неповно, з суттєвими помилками або зовсім не розкрито, що свідчить про незнання відповідного навчального матеріалу, здобувач освіти не може довести свою думку При виконанні практичного завдання припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій. Або відсутність відповіді.	0-14 (< 60%)

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за університетською шкалою

Для отримання відповідних оцінок (ECTS та традиційних) рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	Задовільно
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Дайте визначення такому поняттю як «психологічна допомога».
2. Розкрийте зміст надання психологічної допомоги особистості.
3. Охарактеризуйте формальні та неформальні стосунки у процесі надання психологічної допомоги.
4. Проаналізуйте методологічні психотерапевтичні установки у наданні психологічної допомоги.
5. Зробіть порівняльний аналіз індивідуальної та групової форми надання психологічної допомоги.
6. Охарактеризуйте основні причини звернень за психологічною допомогою.
7. Розкрийте зміст такого поняття як «психологічний запит».
8. Дайте визначення психологічному консультуванню як виду психологічної допомоги.
9. Охарактеризуйте основні цілі психоконсультативної взаємодії.
10. Дайте визначення гуманістичному напрямку в психоконсультуванні.
11. У чому полягає специфіка проведення психоконсультативної взаємодії?
12. Яка роль психодіагностики у консультативній взаємодії?
13. Охарактеризуйте основні техніки психоаналітичного напрямку консультативної взаємодії.
14. Зробіть порівняльний аналіз між такими видами надання психологічної допомоги як: психокорекція, психоконсультування та психотерапія.
15. Дайте визначення контактному та дистанційному консультуванню.
16. Зробіть порівняльний аналіз індивідуального та групового консультування.
17. Проаналізуйте психодинамічний напрям у наданні психологічної допомоги.
18. Обґрунтуйте основні положення психодинамічного напрямку.
19. Розкрийте зміст основних процедур психодинамічного напрямку.
20. Охарактеризуйте когнітивно-поведінковий напрям у наданні психологічної допомоги.
21. Проаналізуйте гуманістичний напрям у консультативній взаємодії.
22. Охарактеризуйте завдання прогнозу успішності психолога практика у консультативній діяльності.
23. Які ви знаєте якості психолога-практика, що сприяють ефективній діяльності? Розкрийте їх.
24. Розкрийте сукупність умінь саморегуляції психолога-консультанта.
25. Дайте визначення супервізії як невід'ємному компоненту в професійній діяльності психологів-консультантів.
26. Розкрийте зміст основних завдань супервізії.
27. Зробіть порівняльний аналіз особистісного, теоретичного й особистісного компонентів готовності психолога-консультанта.
28. Розкрийте зміст такого поняття як «психотехнології». Роль психотехнологій у наданні психологічної допомоги.
29. Охарактеризуйте фактори, які сприяють продуктивності психологічного впливу.

30. Розкрийте зміст невербальної та вербальної знакових систем як засобів впливу. Їх роль у процесі надання психологічної допомоги.
31. Проаналізуйте вплив у наданні психологічної допомоги особистості.
32. Дайте визначення таким поняттям як «процедура» та «техніка» у консультативній взаємодії.
33. Охарактеризуйте перший етап консультативної взаємодії «Початок роботи».
34. Охарактеризуйте процедури та техніки другого етапу консультування «Збір інформації».
35. Дайте визначення таким поняттям як: інтерв'ю, бесіда, спостереження, зазначте їх роль в консультуванні.
36. Проаналізуйте техніку «слухання» у процесі консультативної взаємодії. Дайте характеристику основним етапам слухання.
37. Роль техніки «мовчання» у консультативному процесі.
38. Основні випадки застосування техніки конфронтації у процесі консультування.
39. Охарактеризуйте третій етап «Стратегічний» консультативного процесу.
40. Проаналізуйте процедуру консультативної взаємодії таку як: «Узгодження плану дій».
41. Дайте характеристику процедурам і технікам п'ятого етапу консультування «Реалізація плану дій».
42. Проаналізуйте четвертий етап консультування «Завершальний».
43. Дайте характеристику основним критеріям методології вирішення проблеми.
44. Проаналізуйте процедури підготовчого етапу.
45. Охарактеризуйте співставлення попереднього уявлення про клієнта та його проблему.
46. У чому полягає суть підбору психодіагностичних засобів, що можуть знадобитися у процес консультування?
47. Дайте характеристику розробці плану проведення консультування.
48. Охарактеризуйте етапи моделі процесу консультативного інтерв'ю
49. Етапи систематизації знань про проблему клієнта.
50. Роль укладання психологічного контракту в процесі консультативної взаємодії.
51. Зробіть порівняльний аналіз психоконсультативних структур. Яка структура психоконсультативного процесу Вам до вподоби?
52. У чому полягає суть етапу завершення консультативного процесу?
53. Розкрийте схему слухання, організації та розуміння вербальних повідомлень клієнта.
54. Охарактеризуйте слухання досвіду клієнта.
55. Проаналізуйте процес слухання поведінки клієнта.
56. Опишіть процес слухання афекту клієнта.
57. Проаналізуйте базисне емпатійне слухання.
58. Охарактеризуйте розпізнавання упереджень та їх подолання у консультативній взаємодії.
59. Дайте характеристику випереджального емпатійного слухання та розуміння.
60. Охарактеризуйте процес слухання і розуміння реальності клієнта.

61. Проаналізуйте основні способи міжособистісного тиску в процесі консультативної взаємодії.
62. Дайте характеристику співвідношенню об'єктивізації та суб'єктивного в процесі консультативного діалогу.
63. Охарактеризуйте відомі Вам класифікації типів клієнтів психолога-практика.
64. Проаналізуйте типи клієнтів за характером запиту.
65. Охарактеризуйте типи клієнтів за особливостями сприйняття психічних явищ.
66. Проаналізуйте типи клієнтів за способом роботи зі своїми проблемами.
67. Охарактеризуйте важких клієнтів і роботу з ними в процесі консультативної взаємодії.
68. Зробіть порівняльний аналіз продуктивних підходів у роботі з уникненням і опором.
69. Проаналізуйте роботу з переносом і контр переносом.
70. Охарактеризуйте тривожно-недовірливих та недовірливих клієнтів.
80. Які методи використовуються для виявлення емоцій клієнта під час консультації?
81. Висвітліть прийоми роботи з травматичними спогадами, негативними самооцінками та методи, що допомагають прийти до усвідомлення позитивних життєвих змін.
82. За яких умов використання навіювання в консультативному процесі буде конструктивним?
83. Що таке подружнє консультування і які його основні цілі?
84. Охарактеризуйте техніки покращення комунікації між батьками та дітьми.
85. Особливості консультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів.
86. Які умови повинен забезпечити консультант для консультації клієнтів у кризових станах?
87. Основні переваги та обмеження телефонного консультування.
88. Особливості консультування «немотивованих» клієнтів.
89. Особливості консультування батьків, які виховують дітей з інвалідністю.
90. Який зміст психологічної допомоги у випадку переживання втрати близької людини? .
91. Техніки узгодження партнерами психологічних «портретів» та уявлень про соціальні ролі чоловіка і жінки.
92. Стратегії і процедури короткострокового кризового консультування.
93. Техніки опанування кризами професійного становлення.
94. Техніки вирішення проблем: кохання і проєкції, злиття й любовний трикутника, ідеалізації та знецінення.
95. Психотехніки вивільнення ресурсів особистості.
96. Метод ампліфікації в консультуванні клієнта.
97. Терапевтична метафора в консультуванні клієнта.
98. Техніки стабілізації емоційних станів у разі посилених емоційних реагувань.
99. Техніки опанування кризами професійного становлення.
100. Визначте зміст психологічної допомоги у випадку тяжкої невиліковної хвороби.